

Poesia en temps de penúria

Us oferim una selecció de les principals novetats de poesia per a aquest Nadal

RADICALS LLIURES

Vicenç Altaió

Tres i Quatre

142 pàgines / 13,50 euros

● *Radicals lliures*, el nou poemari de Vicenç Altaió, és la segona vegada que el poeta, assagista, crític d'art, articulista, traductor i activista-gestor cultural desborda la seva nodrida obra completa, *Massa fosca*, publicada el 2004. De fet, *Radicals lliures* té una clara voluntat complementària i representa una mena d'obra reunida de la dècada 2006-2016, convenientment corregida i augmentada per l'ocasió de la seva aparició en format volum unitari. A través de sis suites poètiques encadenades, amb una gran diversitat de tècniques –versos tradicionals, versicles de vers lliure, poemes en prosa, proses poètiques– Altaió es proposa la gegantina tasca de passar pel sedàs l'actual crisi del món de l'art per tal de mirar d'indicar nous camins artístics i estètics, enfocats a reivindicar i redefinir el sentit i la funció de la creació en termes completament actuals. Potser el nostre poeta no se n'acaba de sortir del tot, però el diagnòstic, fragmentari i inestable, és molt encertat.

NATURA D'INDEFINIT

Josep M. Fulquet

Edicions 62

88 pàgines / 17,50 euros

● El primer llibre de Fulquet després de *Morir com un riu*, que retroactivament ha obligat a revalorar tota la seva obra anterior, des de *Perillosa riba* del 1978. Si *Morir com un riu* tendia a l'expansió lleument narrativitzada, *Natura d'indefinit* apunta, sobretot, cap a la concentració lírica extrema. Dividit en dues suites o ci-

cles sobre la pèrdua i el temps, respectivament, el llibre gira a l'entorn de la derrota vital ineludible que ens espera a tots, contemplada fit a fit amb grans dosis d'autenticitat –*parrhèsia* en deïa Foucault–, lucidesa i ponderació, sense caure mai en la facilitat, el tremendisme o el sentimentalitat. És un llibre bellament i contingudament contundent que exposa la dura veritat de la condició humana sense trucs, subterfugis i sortides de to, per fer-nos entendre que només podem comptar amb la possibilitat, tal com volia el gran Hemingway, d'afrontar el desenllaç fatal amb l'única arma a la nostra disposició: la dignitat i la plena consciència.

Jordi Llavina aposta pel poema llarg modern

ERMITA

Jordi Llavina

Editorial Meteora

102 pàgines / 16 euros

● Després de tancar la trilogia formada per *Vetlla* 2012, *Contrada* 2013 i *Matí de la mort* 2015, Jordi Llavina, per autoexigència artística, ha tornat a insistir en el poema llarg modern de caire narratiu, un terreny que ja havia explorat amb èxit al primer volum de l'esmentada trilogia. Ara hi torna el nostre poeta, però, a diferència de Ferrater –un dels seus referents– “amb

esmena”, és a dir, amb la voluntat decidida d'aportar novetats a la configuració del poema llarg modern. Des de l'altiplà de la maduresa dels 50 anys fets, Jordi Llavina utilitza el pretext de l'ascens a l'ermita de Sant Pere del Puig per contemplar la seva trajectòria vital en plena perspectiva. Llavina vol un poema llarg d'intensitat sostinguda sense fluctuacions, de gran varie-

Poeta, narrador, dietarista, cronista de viatges i articulista, Maicas té al seu haver una obra extensa que sempre ha passat per sota del radar del sistema literari. Aquest desconeixement de la seva producció *in toto* es deu a dos fets fonamentals: la llibertat i independència extremes de l'autor, per una banda, i la falta de curiositat i rigor de la crítica i l'acadèmia, de l'altra.

Ara mateix ens acaba d'oferir el seu darrer poemari, *L'últim alè abans de l'últim alè*, un breu però intens cicle de XXVII poemes de gran mordacitat, corrosivitat i autocrítica, on el nostre poeta contempla i imagina, des de l'altura inestable de la maduresa, la seva mort en un futur no gaire llunyà. De fet, el llibre és un aplec de punyents i divertides autoelegies que passen revista implacable de la condició humana, el món contemporani i la miserable anti-vida del poeta.

Puig ofereix una lírica distintiva i original

Altaió, Fulquet, Maicas i Llavina presenten llibres DURAN/ SABATER / PUIG / ARXIU

ORATGES DE LA MEMÒRIA

Valentí Puig

Edicions Proa

100 pàgines / 15,50 euros.

El dia que la crítica i l'acadèmia catalanes suspenguin l'ordre d'allunyament literari contra Valentí Puig tindran una feinada per posar-se al dia de l'esplèndida i vasta obra de l'autor. En el camp de la poesia hauran de llegir els set poemaris entre *L'estiu madur* (1985) i *Oratges de la memòria* (2017). I trobaran una de les veus més distintives, creatives i originals de la lírica contemporània. Cada nou poemari de Puig és un autèntic esdeveniment, una creació autònoma, closa en ella mateixa, i, al mateix temps, una part integral d'una obra general en marxa. A banda, hauríem d'esmentar la intricada xarxa de relacions intertextuals amb els altres gèneres que Puig conrea. *Oratges de la memòria* marca un tombant a l'obra lírica de Puig, perquè és un llibre tardoral, amb menys arestes que abans, un llibre encara més ambiciós ja que ha renunciat a la implacabilitat com a recurs constant. *Oratges de la memòria* és un cicle únic de 45 poemes de primera magnitud. És un poemari fresc, intel·ligent, penetrant, profund, exigent, divertit, incisiu, enriquidor, humà, precís, culte, variat... A més, en l'aspecte formal Puig

tat temàtica, tonal i musical, que combini i sintetitzi perfectament emoció i concepte i que, al capdavall, s'imposi pel valor de la seva força lírica intrínseca, sense haver de recórrer al recurs massa fàcil de l'anècdota i el marc de l'argument narratiu del relat, que queda relegat a un discret segon terme. Un llibre de fons per degustar i guardar ben a prop.

L'ÚLTIM ALÈ ABANS DE L'ÚLTIM ALÈ

Lluís Maicas

Ensiola Editorial

40 pàgines / 15 euros

● L'obra literària de l'artista i escriptor Lluís Maicas (Inca, 1954) deu ser un dels secrets més ben guardats del panorama actual de les lletres catalanes.

posa en tensió constant el seu inimitable vers lliure que amenaça de desbordar-se cap al versicle i el poema en prosa.

LLUM A L'ARSENAL

Lluís Calvo

Lleonard Muntaner Editor

274 pàgines / 22 euros.

☉ Per celebrar els 30 anys de dedicació intensa i fructífera a la poesia, Lleonard Muntaner Editor, amb Maria Muntaner al capdavant, ha publicat una extensa mostra antològica de 100 poemes de la trajectòria de Lluís Calvo entre 1987 i

la seva obra i una lliçó en tota regla sobre la poesia contemporània.

TORRES, TRIES DE POEMES 1938

Màrius Torres

Càtedra Màrius Torres / Pagès Editors / 25 euros

☉ Mai no agraiem prou l'extraordinària tasca que el devot i rigorós equip de la Càtedra Màrius Torres, l'Aula Màrius Torres i l'Espai Màrius Torres porta a terme a favor de la preservació, la investigació, l'estudi i la promoció del llegat literari i cultural de Màrius Torres i del corpus general de la

celebració del centenari del naixement del poeta, l'edició d'ara commemora els 75 anys de la seva mort. Es tracta de la reproducció de dos quaderns titulats, respectivament, *Totes les poesies 1933-1938* (un mecanoscrit original de 76 poemes, del llegat del poeta a la Universitat de Lleida) i *Tria de poesia de Màrius Torres per a Joan Sales* (un manuscrit autògraf original de 32 poemes, de l'arxiu personal de Joan Sales). Aquesta edició bella, necessària i útil ens permet resseguir de prop el llarg procés d'establiment del text definitiu de l'obra de Torres. Un veritable luxe assequible.

2017, a cura de l'assagista i poeta David Jiménez i Cot i encapçalada per un extens i il·luminador pròleg del professor i crític Jordi Marrugat. La tria s'articula en cinc seccions que contenen mostres representatives i significatives, en valor ascendent, dels 19 poemaris que Calvo ha donat a conèixer al llarg de tres dècades. L'antòleg ha fet una feina molt curiosa que ens permet resseguir fil per randa el desplegament, l'evolució i el valor de l'obra de Calvo. A més, és una invitació cordial per llegir els llibres originals, sobretot a partir de l'assoliment de la maduresa a *L'estret de Bering* (1997). L'estudi introductori de Marrugat és tres coses alhora: una reivindicació de Calvo, una sòlida aproximació al conjunt de

Es reuneix la poesia de Zoraida Burgos

poesia catalana moderna i contemporània en general. Seguint el meravellós precedent establert per *Reculls de poemes 1927-1936* (2010), l'Aula Màrius Torres i Pagès Editors acaben de publicar, també en edició facsímil, *Tries de poemes 1938*, a cura de Margarida Prats i Joan Ramon Veny. Si el facsímil inicial era motivat per la

CONVIVÈNCIA D'AIGÜES, OBRA POÈTICA

Zoraida Burgos

LaBreu Edicions

368 pàgines / 20 euros

☉ Cal felicitar Ester Andorrà i Marc Romera per l'arriscada iniciativa d'aplegar en un sol volum, a cura d'Andreu Subirats i Toni Cardona, l'obra lírica integral de Zoraida Burgos (Tortosa, 1933). Ja era hora que algú exercís un clar sentit de responsabilitat editorial i publicés aquest llibre tan bell i tan imperiosament necessari d'una de les veus més indispensables de la poesia catalana moderna i, al mateix temps, una de les veus més marginalitzades i esquives del segle XX. Ara hem de correspondre al gest valent dels editors i esgotar l'edició i fer-ne

l'ús que es mereix. Ens toca fer tres coses consecutives: endinsar-nos en la seva lectura, assumir del tot aquesta veu única i re-escrivir les pàgines de la història literària del país per incorporar-la a ple dret. A Terres de l'Ebre, haurem de situar Burgos al costat del gran Gerard Vergés. Al món de l'escriptura de dones l'haurem de col·locar juntament amb Felícia Fuster i Maria Beneyto. I al panorama general de la poesia catalana ha de tenir el seu lloc entre Segimon Serrallonga i Bartomeu Fiol. Ara la lírica catalana del segle XX és més completa i té més força. Quan tocarà el torn de Maria Oleart o Josep M. Boix i Selva?

lana a València. I el fet que els seus 12 poemaris, entre *Llarg camí llarg* (1977) i *Jazz* (2006), mai no hagin acabat de prendre a Catalunya després de 40 anys de carrera diu més de la immaduresa humana i intel·lectual del sistema literari català exercit des de Barcelona que de cap mancança intrínseca a l'obra de Granell. Els seus poemes cremen per causa de la seva terrible però commovedora veritat i autenticitat a ultrança. Llegir-los i assumir-los és entrar, finalment, en l'edat adulta de la poesia catalana i europea. La poesia no és un entreteniment ni una realitat alternativa

POESIA COMPLETA. CARTES A FERNANDO PESSOA Mário de Sá-Carneiro

Lletra Impresa Edicions
308 pàgines / 16,50 euros

● L'orfebre de la paraula poètica i traductor Vicent Berenguer ens acaba d'oferir una autèntica primícia: l'obra poètica completa de Mário Sá-Carneiro (1890-1916), en edició bilingüe, amb la preciosa torna de les cartes que va adreçar al gran Pessoa. Evidentment, es tracta d'una edició commemorativa, publicada per coincidir amb el centenari de la seva prematura mort, el su-

Puig, Carneiro,
Torres, Calvo,
Burgos i Granell
MAGRE/ ARXIU/
LOSADA / MORENO

POESIA COMPLETA 1976-2016

Marc Granell

Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació

470 pàgines / 19 euros

● L'obra poètica completa de Marc Granell (València, 1953) en una bella i rigorosa publicació que només la saben fer els del sector de les arts gràfiques de València. En una edició àgil i compacta trobem reunida tota la producció d'una de les grans de la lírica catalana del segle XX. El llibre és fruit, sens dubte, de la concessió del Premi a la Trajectòria Literària Plaça del Llibre 2017. En aquests moments Granell és, indiscutiblement, el gran clàssic modern de la poesia cata-

Granell és el gran clàssic poètic a València

generada per donar consol i alleugerir el pes del viure i de la condició humana. Granell demostra que la poesia valenciana, d'arrel, ha apostat per l'eix Maragall-Riba de la lírica moderna i no pas per l'eix Verdaguer-Carner que sempre ha volgut llimar la realitat o defugir-ne del tot.

icidi als 26 anys, d'una sobredosi de boles d'estrícina. Ara podrem descobrir, de veritat i a fons, un dels referents absoluts, juntament amb Almada Negreiros i Fernando Pessoa, de les avantguardes històriques de Portugal i d'Europa, encara que amb un retard imperdonable. La versió de Vicent Berenguer és una delícia de llegir per tot el que té d'una harmoniosa i equilibrada síntesi entre fidelitat i creativitat. En primera instància, Berenguer es dedica a servir l'original cenyint-se al màxim al text de Mario Sá-Carneiro, però quan li resulta impossible activa el seu gran saber poètic per oferir-nos un equivalent totalment responsable i fiable en català. *